

Onderwerp Ontwerp omgevingsprogramma groennormen
 wensen en bedenkingen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	155372-2025
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

In het coalitieakkoord 2022-2026 “Het begint in Groningen, voor wat echt van waarde is”, erkennen wij de intrinsieke waarde van mens, dier en natuur, hun onderlinge afhankelijkheid en daarmee ook de waarde van groen en bomen. Het is van belang om te investeren in de toekomst van natuur en biodiversiteit, terwijl de waarde ervan niet altijd in geld uit te drukken is. Hierbij is actief en zorgvuldig regie voeren op ruimtelijke ordening belangrijk.

Voldoende groen binnen onze bebouwde omgeving is geen luxe, maar een noodzakelijke randvoorwaarde voor een gezonde en klimaatadaptieve leefomgeving. Wij kiezen voor groene en eerlijke groei, waarbij het belang van groen en bomen hand in hand gaat met onze bouwopgave. Dit wordt steeds belangrijker door klimaatverandering en de grote bouwopgave die we als gemeente hebben.

Naast stimuleren en faciliteren starten we daarom met dit omgevingsprogramma met het reguleren op groen. Zodat het toevoegen van groen en bomen bij projecten niet meer vrijblijvend is. Een omgevingsprogramma is een instrument uit de Omgevingswet waarin wij beleid en de bijbehorende uitwerking vastleggen.

Het ontwerp omgevingsprogramma groennormen geldt voor projecten van de gemeentelijke organisatie, projectontwikkelaars en corporaties. Het geldt niet voor inwoners. In het ontwerp omgevingsprogramma groennormen, dat als bijlage aan deze brief is toegevoegd, zetten wij uiteen waarom we groennormen ontwikkelen, wat de groennormen inhouden, hoe deze werken en wanneer deze van toepassing zijn.

Wij zijn benieuwd naar uw wensen en bedenkingen over het ontwerp omgevingsprogramma groennormen.

Groen is steeds belangrijker

Groningen groeit snel. In 2034 zal de gemeente naar verwachting ruim 267.000 inwoners tellen en in 2044 ruim 282.000¹. Om deze groei te bedienen hebben we een grote woningbouwopgave, met name binnen de bestaande bebouwde omgeving. Daarnaast moeten we ons blijven aanpassen aan het veranderende klimaat, de afname van biodiversiteit ombuigen en de (mentale en fysieke) gezondheid van onze inwoners bevorderen. De rol van groen, met name de rol van bomen, is hierin cruciaal.

Groen draagt bij aan het versterken van de leefbaarheid en het stimuleert de fysieke en mentale gezondheid door zicht op en beleving van groen. Verder stimuleert groen door het maken van een interessante en prettige omgeving tot fietsen en wandelen. Groen is ook een (deel van de) oplossing voor zaken als isolatie, hittestress en wateroverlast. Voldoende groen in de bebouwde omgeving zorgt voor een klimaatbestendige, veilige en gezonde leefomgeving, nu én in de toekomst.

In dit omgevingsprogramma zijn aparte boomnormen opgenomen voor de hoeveelheid boomkroonbedekking. Binnen groen is de rol van bomen namelijk erg belangrijk. Ze versterken de biodiversiteit, zijn belangrijk voor dieren en werken aan klimaatadaptatie door verdamping van regenwater en het creëren van schaduw. Het belang van bomen wordt verder uitgewerkt in het omgevingsprogramma bomen (nieuwe bomenstructuurvisie), waaraan we op dit moment werken. Vanwege de verschillende insteek van beide programma's doorlopen ze ieder een eigen traject. In de toekomst kunnen deze programma's samengevoegd worden in één omgevingsprogramma.

Het doel van het reguleren op groen is dat buurten in onze gemeente in 2050 zoveel mogelijk de hoge kant van de bandbreedte van groen en boomkroonbedekking behalen. Omdat dit onze buurten gezonder en klimaatbestendiger maakt.

Het omgevingsprogramma groennormen is één van de instrumenten om meer, beter en bereikbaarder groen te realiseren, een speerpunt van het Groenplan Vitamine G. Verder stelt ons klimaatbeleid Klimaatbestendig Groningen als doel om in 2050 een klimaatbestendige gemeente te zijn, waaraan groen en bomen bijdragen. Hiernaast is het reguleren op groen in lijn met de EU-Natuurherstelwet², waarmee de Europese Unie wil voorkomen dat groene ruimte en het aantal bomen in steden afneemt, en per 2030 toeneemt.

Gebiedstypen binnen gemeente Groningen

De groennormen bestaan uit kwantitatieve normen voor groen en bomen, opgesteld per gebiedstype. De gebiedstypen zijn gebaseerd op de gebiedstypen uit de Handreiking Groen in en om de stad (GIOS)³ en verschillen in het type en de hoeveelheid bebouwing, het aantal inwoners en het huidig aanwezige groen. De Handreiking GIOS is gemaakt door de ministeries van BZK en LNV en biedt gemeenten en provincies handvatten om groen gelijkwaardig aan andere thema's mee

¹ Prognose bevolking en huishoudens gemeente Groningen 2023-2043 (OIS Groningen)

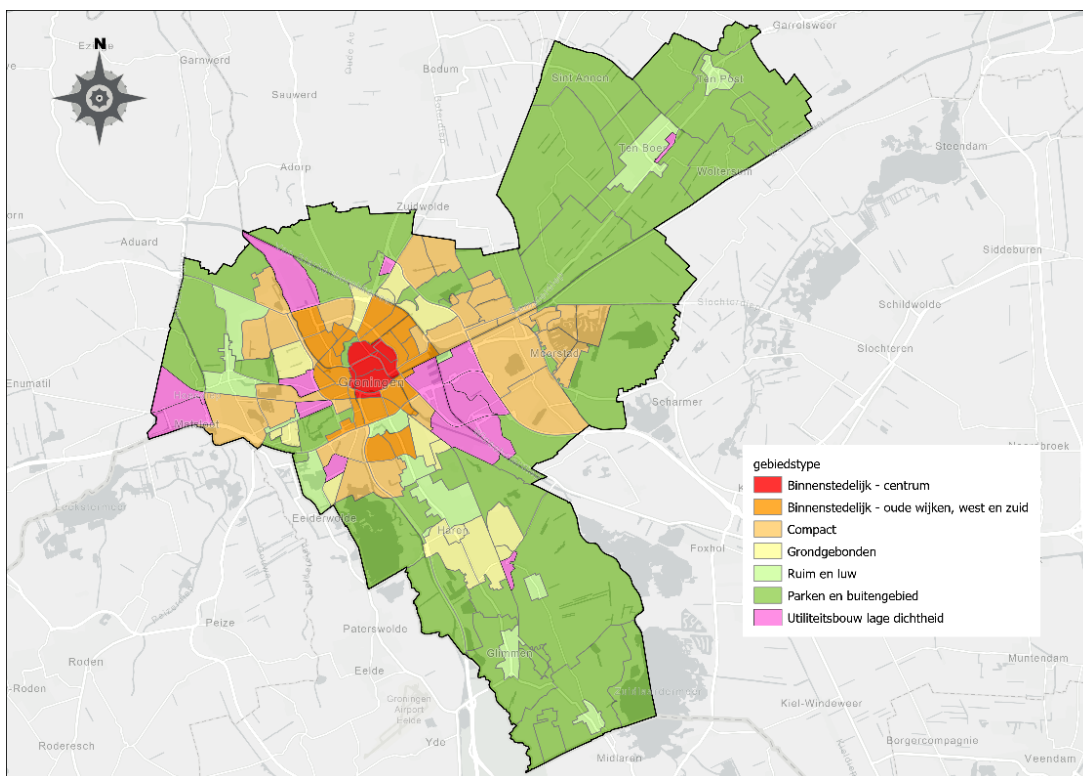
² Verordening van het Europees parlement en de raad inzake natuurherstel en tot wijziging van verordening (Eu) 2022/869

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/05/31/handreiking-groen-in-en-om-de-stad>

Volgvel 2

te nemen in planvorming. De Handreiking presenteert een borgingssystematiek om gemeenten te ondersteunen, die wij als uitgangspunt hebben gehanteerd en hebben aangepast zodat het beter aansluit bij onze gemeente.

Op onderstaande afbeelding zijn de gebiedstypen te zien die aanwezig zijn binnen onze gemeente, zowel huidige als gebieden die in ontwikkeling zijn. Omdat bij een project de groennormen gelden van het gebiedstype dat daarbij ontwikkeld wordt.

Groennormen per gebiedstype

De groennormen schrijven niet voor welk type groen of welk type bomen aangeplant dienen te worden. Het is belangrijk dat dit binnen projecten besloten kan worden.

De groen- en boomnormen voor de verschillende gebiedstypen in Groningen zijn:

Categorie	Gebiedstype	Groennorm 1	Groennorm 2	Boornorm 1	Boornorm 2
Niet Wonen	A1 parken en buitengebied	26%	35%	Huidig percentage +1%	30%
	A2 utiliteitsbouw lage dichtheid (Bedrijventerreinen)	14%	20%	Huidig percentage +1%	30%
Woonmilieus	B1 ruim en luw	27%	35%	Huidig percentage +1%	30%
	B3 compact	28%	35%	Huidig percentage +1%	30%
	B2 grondgebonden	28%	35%	Huidig percentage +1%	30%
Stedelijk	C1 binnenstedelijk centrum	7%	10%	Huidig percentage +1%	30%
	C2 binnenstedelijk Oude wijken, West en Zuid	16%	20%	Huidig percentage +1%	30%

Uitleg bij de normen:

- Groennorm 1 is gebaseerd op het gemiddelde van het huidig aanwezige groen binnen onze buurten per gebiedstype, en toont de basis die behaald dient te worden bij projecten binnen bestaande buurten in gemeente Groningen ('nieuwbouw inbreiding' genoemd in het omgevingsprogramma).
- Groennorm 2 toont de ambitie binnen het betreffende gebiedstype en is gebaseerd op de meest groene buurt binnen het betreffende gebiedstype. Deze norm dient behaald te worden bij projecten die plaatsvinden in nieuwe buurten of buurten die op dat moment nog gebouwd worden ('nieuwbouw uitbreiding' genoemd in het omgevingsprogramma).
- Boomnorm 1 bestaat uit het huidige percentage boomkroonbedekking van de betreffende buurt dat binnen een projectgebied in een bestaande buurt in gemeente Groningen opgehoogd dient te worden met 1% ('nieuwbouw inbreiding' genoemd in het omgevingsprogramma).
- Boomnorm 2 toont de ambitie van 30% boomkroonbedekking voor alle gebiedstypen bij projecten in nieuwe buurten of buurten die momenteel op dat moment nog gebouwd worden ('nieuwbouw uitbreiding' genoemd in het omgevingsprogramma).

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat vanaf 30% boomkroonbedekking het positieve effect op de gezondheid flink toeneemt⁴, vandaar dat we de 30% boomkroonbedekking aanhouden. Omdat bomen lastig of niet geplant kunnen worden waar bouwwerken staan of gepland zijn, mogen de boomnormen binnen projecten gecorrigeerd worden. Projecten hoeven de oppervlakte van bouwwerken niet mee te rekenen als oppervlakte van het projectgebied, waardoor het werkelijk te behalen percentage binnen een project lager uitvalt. Het werkelijke percentage dat behaald moet worden mag niet lager zijn dan Boomnorm 1.

Groennormen binnen projecten

Het omgevingsprogramma groennormen geldt voor projecten van de gemeentelijke organisatie, projectontwikkelaars en corporaties. De groennormen gelden niet voor inwoners.

Er is gekozen voor verschillende normen per type project, zoals hierboven al te zien bij de uitleg van de normen. In bestaande buurten is minder ruimte om het projectgebied anders in te richten, er is vaak al groen, bebouwing en boven- en ondergrondse infrastructuur aanwezig. Daarom geldt bij projecten binnen bestaande buurten Groennorm en Boomnorm 1. In buurten die nieuw gebouwd worden is meer ruimte om groen en bomen mee te nemen in het ontwerp en de buurt vanaf de start klimaatbestendig en gezond in te richten. Daarom geldt bij projecten binnen nieuwe buurten of buurten die nog aangebouwd worden Groennorm 2 en Boomnorm 2.

Activiteiten waarbij de groennormen van toepassing zijn bestaan uit:

- Projecten waarvoor een 'omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit' (BOPA) aangevraagd dient te worden waarbij het projectgebied bestaat uit minimaal 500 m²,

⁴ <https://kennisbank.norminstituutbomen.nl/storage/nib-artikelen/brochure-landelijke-bomennorm-1716879466-sSi7S.pdf>

- Het verrichten van groot onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte door de gemeente, vanaf één straat (of deel van de straat) van minimaal 100 meter of een plein van 500 m².

Bij projecten waarvoor een BOPA aangevraagd moet worden is ook Natuurinclusief bouwen verplicht. Hieruit volgen groene maatregelen op, aan of om het gebouw. Groen en boomkroonbedekking dat toegevoegd wordt op kavels binnen een projectgebied kan meegeteld worden voor de groennorm opgave.

Een project kan afwijken van de normen die van toepassing zijn. Daarvoor dient de aanvrager van het project te motiveren waarom de groennormen niet geheel gerealiseerd kunnen worden en aan te tonen welke alternatieven bekeken zijn.

De kosten en baten van groen

De eventuele meerkosten door de groennormen zijn afhankelijk van welke invulling gekozen wordt voor het type groen en de bomen. Dit schrijven de groennormen niet voor.

Bij projecten waarvoor een BOPA aangevraagd moet worden is ook Natuurinclusief bouwen verplicht. Hieruit volgen groene maatregelen op, aan of om het gebouw die bijdrage leveren aan de opgave van de groennormen binnen een projectgebied. Ook om wateropvang te realiseren kan groen ingezet worden. De investering in groen binnen een project dient daarom bekeken te worden als één investering in meerdere opgaven tegelijk, omdat groen bijdraagt aan verschillende opgaven en er maar één keer geïnvesteerd hoeft te worden. Indien groen bij de start van het ontwerpproces wordt meegenomen vallen de kosten vaak ook lager uit.

Om op landelijk niveau beter zicht te krijgen op de kosten en baten van de groenopgave in de stad is er een financiële verkenning uitgevoerd⁵. Deze laat zien dat groen meerdere financiële en maatschappelijke baten oplevert. Niet alle baten van groen zijn in geld uit te drukken. Dit geldt voor de waarde van het versterken van biodiversiteit, meer sociale cohesie en meer beweging in een gezonde leefomgeving. Uit het onderzoek blijkt dat de kosten van vergroening lager uitvallen dan de financiële en maatschappelijke baten gezamenlijk. Vergroenen loont. Verder worden bij niks doen de hogere kosten van het oplossen van opgelopen problemen doorgegeven aan toekomstige generaties.

Ook uit de Europese en nationale impactanalyse voor de EU Natuurherstelverordening blijkt dat de maatschappelijke baten van natuurherstel flink hoger zijn dan de maatschappelijke kosten, en de maatschappelijke kosten van ‘niets doen’ een veelvoud zijn van de kosten van wél nu handelen⁶.

Tijdens de ontwikkeling van de groennormen is een aantal projecten bekeken, zowel een gebiedsontwikkeling als binnenstedelijk project. Daaruit bleek dat zij voldeden aan de groennormen of enkel kleine wijzigingen nodig waren (door te kiezen voor bijvoorbeeld een groen dak of gevelgroen). Daarnaast kan er altijd in het uiterste geval

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/03/19/calculaties-gios-nationaal-kosten-voor-groen-in-en-om-de-stad>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/03/01/impact-assessment-europese-natuurherstelverordening>

Volgvel 5

gemotiveerd afgeweken worden van de normen mocht dat noodzakelijk zijn. Gaandeweg en bij de evaluatie bekijken we de effecten van de groennormen op projecten en passen we de normen waar nodig aan.

Participatie

Er is bepaald welke doelgroepen met de groennormen te maken krijgen. Dit zijn de gemeentelijke organisatie, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en de ontwikkelgebieden in de gemeente. Gedurende de totstandkoming van dit ontwerp omgevingsprogramma zijn op verschillende momenten vertegenwoordigers van deze doelgroepen meegenomen en bijgepraat.

Particuliere inwoners van onze gemeente krijgen niet te maken met de groennormen, vandaar dat het omgevingsprogramma niet formeel ter inzage gelegd wordt. Momenteel ligt het ontwerp omgevingsprogramma groennormen wel voor bij de projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en de ontwikkelgebieden in de gemeente, zodat zij het ontwerp omgevingsprogramma kunnen bekijken en nogmaals kunnen reageren.

Wij zijn benieuwd naar uw wensen en bedenkingen over het ontwerp omgevingsprogramma groennormen.

Opmerkingen verwerken we waar mogelijk in de definitieve versie van het omgevingsprogramma groennormen dat vervolgens wordt vastgesteld door ons college.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.